

לכתוב "אם יאכל יאכל", מאי "האכל יאכל" מדוע הפסוק שינה בלשונו? אלא מזה ששינה הכתוב את לשונו שמעת מינה תרתי נלמדים מזה שני הדינים, א. הדין של רבנן [או שמחשב בלשון אכילה למזבח הוי פיגול, — כתירוץ הראשון בגמרא. או שהקטרה היא רק בכזית כמו אכילה, — וכתירוץ השני בגמרא]. ב. הדין של רבי אליעזר, שגם מחשבה להקטיר דבר שעומד לאכילה, או לאכול דבר שעומד הקטרה — הרי היא מחשבת פיגול.

אמר ליה רבי זירא לרב אסי: ואי טעמא דרבי אליעזר משום הכי הוא שדורש את דינו מזה ששינה הכתוב באומרו "האכל יאכל" — כרת נמי ליחייב כשמחשב מאכילת אדם לאכילת מזבח או להיפך, כמו כל פיגול שדינו בכרת!?

וכי תימא הכי נמי שלפי רבי אליעזר חייב כרת, אם כן אני הקשה לך — והא את רב

אי נמי, או שנאמר שלפי רבנן מה שהפסוק קרא להקטרה בלשון אכילה, זה בא לומר: מה אכילה בכזית, אף הקטרה בכזית⁽⁶⁾, שאין מחשבת פיגול בהקטרה בפחות מכזית, כמו שאין מחשבת פיגול באכילה בפחות מכזית, ולעולם "אכילה" של הפסוק, היינו מחשבת אכילה דאורחא משמע, והיינו להקטיר את הקומץ ולאכול את השיריים.

[כלומר, נחלקו שני תירוצי הגמרא, לפי רבנן מה הדין אם חשב על הקטרה בלשון אכילה, כגון "להאכיל את המזבח למחר", האם זה פיגול או לא. לפי תירוץ ראשון בגמרא — פיגול. לפי תירוץ שני בגמרא — אין זה פיגול].

ורבי אליעזר שלומד מהפסוק גם את הדין שמחשבים מאכילת אדם למזבח וכו', אמר לך: **אם כן** כדברי חכמים שלא מחשבים מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם, **לכתוב רחמנא "אם האכל האכל". אי נמי**

והנה הרמב"ם [פסולי המוקדשין יד י'] כתב הטעם שצריך כזית למחשבת פיגול, משום שאין הקטרה פחותה מכזית, והקשה הגרי"ד [הובא במנחת אברהם] אם כן למה הוצרכנו ללמוד זה ממה שהוציאנו התורה בלשון אכילה, ותיירץ הגרי"ד שדין זה שצריך כזית בהקטרה נאמר בקיום ההקטרה ולא במעשה ההקטרה, שפעולת הקטרה שייכת גם בחצי זית, ולכן אם שני כהנים יזרקו כל א' חצי זית יהיה נחשב הקטרה, משום שסוף סוף נעשית כאן הקטרה יחד של כזית, ומשום כך בלא שחידש הכתוב להצריך כזית במחשבת פיגול, היינו אומרים שיפסול גם בחצי זית, משום שיש שם של מעשה הקטרה גם בפחות מכזית, והשמיענו הפסוק שצריך שהמחשבה תהיה על קיום של הקטרה שהוא

משום מחשבת אכילה סתמית, אלא משום אכילת מזבח, ואם כן דין הוא שיהיה זמנו נקבע לפי דיני אכילת מזבח, עדיין יהיה מקום לדון אם נסבור שגם באימורין פוסל מחשבת אכילת אש, וכמו שנוקט המנחת חינוך [קמד] בדעת רש"י, שבזה יש יותר סברא לומר שנלך אחר זמני אכילה, שהרי בזה נפסל הוא מצד מחשבת אכילה סתמית, וצ"ע].

6. הנה לקמן [כו ב] נחלקו אמוראים האם יש הקטרה בפחות מכזית, וכתב שם בשיטה מקובצת וכן כתבו התוס' [לקמן נח ב] שמכל מקום לענין מחשבת חוץ לזמנו ומקומו לכולי עלמא אינו פיגול אלא בכזית, ומשום שלומדים מפסוק כמבואר בסוגיין.